

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Sžf/75/2013
Identifikačné číslo spisu:	7012201465
Dátum vydania rozhodnutia:	16.10.2013
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Kováčová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:7012201465.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: AGROBARA, s.r.o., so sídlom 076 32 Bara č. 69, zastúpeného JUDr. Martinou Gombosovou, advokátkou, so sídlom Moldavská cesta 21/A, 040 11 Košice, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1020501/1/1180896/2012/5098 zo dňa 25. septembra 2012, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 6. februára 2013, č. k. 7S/229/2012-15, o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 6. februára 2013, č. k. 7S/229/2012-15 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach napadnutým uznesením č. k. 7S/229/2012-15 zo dňa 6. februára 2013 konanie vo veci pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca podal žalobu o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovaného zo dňa 25. septembra 2012, ktorým ako odvolací orgán potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice, dodatočný platobný výmer č. 9813401/5/1498777/2012 zo dňa 4. júla 2012, ktorým vyrubil žalobcovi ako platiteľovi dane z pridanej hodnoty, rozdiel dane z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie november 2008 v sume 52 177,38 €. Krajský súd poukázal na ustanovenie § 8 ods.1 a § 10 ods.1,3 zákona č.71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov. Poukázal na skutočnosť, že súdny poplatok v danom prípade predstavuje sumu 66 € a od 1. októbra 2012 je 70 € podľa Sadzobníka súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov, jeho položky 10 písm. a/ zákona č.71/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Krajský súd dôvodil tým, že žalobca na základe výzvy súdu v 10 dňovej lehote súdny poplatok nezaplatil a tiež ani do dňa rozhodnutia krajského súdu.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom z hľadiska jeho obsahu žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté rozhodnutie zrušil a poukázal na to, že v jeho prípade existujú dôvody, aby mu bolo súdom priznané oslobodenie od súdnych poplatkov. V dôvodoch odvolania poukázal na skutočnosť, že patrí do skupiny spoločností personálne spojených s K. C. a že v

septembri 2009 sa u subjektov personálne prepojených s K. C. vykonávalo viac ako 300 daňových kontrol a ďalšie kontroly sa otvárali a že v dôsledku týchto skutočností sú tieto personálne prepojené spoločnosti účastníkmi niekoľko desiatok až stovák súdnych sporov. Podľa informácií, ktorými disponuje žalobca ani jedna zo súdnych vecí nebola právoplatne ukončená v neprospech daňových subjektov. V dôsledku uvedených súdnych sporov sa tieto spoločnosti dostali do finančnej tiesne a žalobca nedisponuje žiadnou finančnou hotovosťou, s ktorou by mohla spoločnosť voľne disponovať a taktiež nemá žalobca žiaden hnutelný či nehnuteľný majetok relevantnej hodnoty, ktorý by bolo možné speňažiť a s ktorým môže disponovať. Výška súdneho poplatku nepredstavuje síce príliš vysokú čiastku, avšak spoločnosti personálne prepojené s K. C. sú účastníkmi množstiev súdnych sporov, a tak celková výška súdnych poplatkov, ktorými sú tieto spoločnosti zaťažované predstavujú až niekoľko desiatok tisíc eur. Nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca je podnikateľom a že došlo by tým k preneseniu podnikateľského rizika z podnikateľa na štát nemá oporu ani v súčasnej právnej praxi a nie je v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a poukázal na rozsudky sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008, 5Obo/129/2008 zo dňa 30. júla 2009. Tiež poukázal na uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/39/2012-135, ktorým priznal žalobcovi-podnikateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov z obdobných dôvodov ako uvádza teraz žalobca. Žalobca taktiež nesúhlasí s tvrdením krajského súdu, že nepreukázal tvrdené skutočnosti, pretože krajský súd má vedomosť o desiatkach a stovkách podaných žalôb spoločnosťami personálne prepojenými s K. C.. Krajský súd žalobcu ani nevyzval na doplnenie žiadnych dôkazov a nevykonával žiadne dokazovanie a bez ďalšieho vec rozhodol v neprospech žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že uznesenie krajského súdu o zastavení konania bolo potrebné zrušiť a to z nasledovných dôvodov :

Odvolací súd z predloženého spisového materiálu zistil, že žalobca v predmetnej veci požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov s odôvodnením, že žalobca ako obchodná spoločnosť sa nachádza v zlej finančnej situácii, nie je schopný plniť si záväzky a ani súdny poplatok v stanovenej výške nie je schopný uhradiť.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (piata časť, prvá hlava, § 244 ods. 1 O.s.p.).

Pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

V danom prípade s napadnutým uznesením o zastavení konania skutkovo a právne súvisí ďalšie napadnuté rozhodnutie krajského súdu 7S/229/2012-28 zo dňa 11. júna 2013 o nevyhovení žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré rozhodnutie bolo odvolacím súdom taktiež zrušené a to z nasledovných dôvodov:

Podľa § 250ja ods. 7 Občianskeho súdneho poriadku, ak Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhoduje ako odvolací súd v obdobnej veci, aká už bola predmetom konania pred odvolacím súdom, môže v odôvodnení poukázať už len na podobné rozhodnutie, ktorého celý text v odôvodnení uvedie.

V konaní, vedenom na najvyššom súde pod sp. zn. 5Sžf/55/2013, išlo o obdobnú vec ako je predmetom konania vedeného pod sp. zn. 2Sžf/75/2013, ktoré rozhodnutie ako už bolo uvedené súvisí s napadnutým rozhodnutím o zastavení konania. Predmetom odvolacieho konania pred najvyšším súdom bolo rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach o nevyhovení žiadosti žalobcu o oslobodenie od súdnych poplatkov. Skutkové okolnosti, právne posúdenie veci krajským súdom, ako aj argumentácia žalobcu v odvolaní, sú v oboch veciach prejednávaných pred najvyšším súdom rovnaké.

Najvyšší súd preto vo veci 2Sžf/75/2013 poukázal na dôvody uvedené v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Sžf/55/2013 z 18. júna 2013, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil a zároveň v súlade s ustanovením § 250ja ods. 7 O.s.p. uviedol vo svojom odvolacom rozhodnutí text jeho odôvodnenia nasledovne:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd) z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobkyňa sa žalobou podanou na krajskom súde dňa 19. decembra 2011 domáha preskúmania rozhodnutia žalovaného č. 1100307/1/1222948/2012 z 22. októbra 2012, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Daňového úradu Košice č. 9818301/1633/2012 z 24. februára 2012, ktorým bol za zdaňovacie obdobie august 2010 nepriznal žalobkyni nadmerný daňový odpočet v sume 35 317,20 € a určil mu za toto zdaňovacie obdobie daňovú povinnosť v sume 46 762,80 €.

Krajský súd výzvou z 2. januára 2013 uložil žalobkyni, aby v lehote 10 dní zaplatila súdny poplatok v sume 66 € podľa položky č. 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.

Žalobkyňa súdny poplatok nezaplatila ani po urgencii krajského súdu z 5. februára 2013 a dňa 19. februára 2013 doručila súdu faxové podania označené ako „Odvolanie proti uzneseniu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku“, osobne doplnené dňa 21. februára 2013, ktoré podaním z 19. marca 2013 opravila na „Návrh na oslobodenie od súdnych poplatkov“ poukazujúc na nedostatok finančných prostriedkov a množstvo sporov, ktoré vedie voči žalovanému.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne, a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky, a to nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, ako i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektami podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto hodnotí súd z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

Z obsahu spisového materiálu najvyšší súd zistil, že krajský súd vôbec neskúmal majetkové pomery žalobkyne za účelom zistenia, či boli splnené podmienky pre priznanie individuálneho oslobodenia od súdnych poplatkov a iba s prihliadnutím na výšku súdneho poplatku a na skutočnosť, že žalobkyňa je

podnikateľským subjektom a že riziko neúspechu žalobkyne, ktoré z podnikateľskej činnosti pre ňu plyní nemôže znášať štát, dospel k záveru, že žalobkyňa nepreukázala podmienky pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Ako vyplýva z obsahu spisu, krajský súd teda žalobkyni nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov, napriek tomu, že nemal k dispozícii žiadne žalobkyňou doložené doklady.

Podľa § 43 ods. 1 veta prvá a druhá O.s.p. (v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) sudca alebo poverený zamestnanec súdu uznesením vyzve účastníka, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorú určí, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní. V uznesení uvedie, ako treba opravu alebo doplnenie vykonať.

V predmetnej veci, pokiaľ žalobkyňa nepredložila žiadne doklady na podporu svojich tvrdení uvádzaných v návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, mal krajský súd žalobkyňu vyzvať na doplnenie neúplného podania. Ak tak nepostupoval, porušením uvedeného ustanovenia zákona žalobkyni odňal právo konať pred súdom, keď jej neumožnil vytýkaný nedostatok návrhu odstrániť a majetkové pomery ako aj počet ňou vedených súdnych konaní deklarovať.

Bez opomenutia nemožno nechať tiež skutočnosť, že v čase rozhodnutia krajského súdu bolo v účinnosti ustanovenie § 138 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v platnom znení, v zmysle ktorého pomery účastníka musia byť dokladované vyplneným tlačivom, ktorého vzor uverejní ministerstvo spravodlivosti na svojom webovom sídle.

I keď sa možno stotožniť s názorom krajského súdu ohľadom postavenia žalobkyne ako právnickej osoby - podnikateľa, ako aj jeho názorom na výšku súdneho poplatku za žalobu, osobitné okolnosti daného prípadu nebolo možné ponechať bez povšimnutia. Treba súhlasiť s názorom, že žalobkyňa ako právnická osoba vznikla za účelom podnikania. Každý podnikateľský subjekt, ktorý vykonáva podnikateľskú činnosť, musí tiež počítať s finančnými prostriedkami, ktoré bude mať, či už na uplatňovanie alebo bránenie práva v občianskom súdnom konaní a nedostatok finančných prostriedkov žalobkyne (právnickej osoby) nemôže byť sám osebe dôvodom na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Majetkové pomery žalobkyne je však potrebné zisťovať z daňových priznaní a výpisov z bankových účtov, ktoré žalobkyňa súdu nepredložila a ktoré si ale krajský súd od žalobkyne ani nevyžiadal. Pritom ako je už uvedené vyššie, nemožno opomenúť ani počet súdnych konaní, ktoré žalobkyňa proti žalovanému vedie, čo takisto musí preukázať žalobkyňa.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, nakoľko až po zistení majetkových pomerov žalobkyne a okolností majúcich vplyv na násobok sumy súdneho poplatku bude možné o návrhu žalobkyne na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov vecne správne rozhodnúť."

Vzhľadom k tomu, že posúdenie dôvodnosti odvolania žalobcu proti uzneseniu o nevyhovení žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov je v prejednávanej veci rovnaké ako v citovanom uznesení, rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach, č. k. 7S/229/2012-15 zo 6. februára 2013 podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Pre úplnosť veci, vzhľadom na uvedené skutočnosti a konštatácie odvolacieho súdu, keďže v predmetnej veci obe napadnuté uznesenia vydané v predmetnej veci krajským súdom spolu skutkovo a právne súvisia, bolo potrebné, aby odvolací súd zrušil potom logicky z hľadiska právnej istoty i napadnuté rozhodnutie krajského súdu o zastavení konania vo veci a to z obdobných vyššie uvedených zákonných ustanovení O.s.p.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.